ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 59.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 1-го Августа. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 1-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 25-го Іюля.

ВЫСОЧАЙШАЯ ГРАМОТА.

Нашему Статсъ-Секретарю, Управляющему 1-мъ Отдѣленіемъ Собственной Нашей Канцеляріи, Тайному Совѣтнику, Сенатору Танѣеву.

Постоянно отличаясь примѣрно-ревностнымъ исполненіемъ возлагаемыхъ на васъ обязанностей, вы, въ продолженіи 22 лѣтней полезной службы вашей въ Собственной Нашей Канцеляріи, всегда обращали на себя НАШЕ вниманіе. Въ ознаменованіе сего и во изъявленіе особеннаго Нашего благоволенія, за успѣшное образованіе и устройство ввѣреннаго главному вашему начальству Инспекторскаго Департамента Гражданскаго Вѣдомства, Мы признали справедливымъ Всемилостивѣйше пожаловать васъ Кавалеромъ ордена Святаго Равноапостольнаго Князя Владиміра 1-й степени, знаки коего при семъ препровождая, пребываемъ къ вамъ благосклонны.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ Петергофѣ,
1-го Іюля 1847 года.

Извѣстія съ Кавказа.

(Продолженіе).

Въ шесть часовъ утра (4 Іюня), вторая колонна выступила изъ лагеря и, пройдя чрезъ Гергебильскіе сады, заняла всѣ прилегающія къ аулу терассы. Кавалерія была оставлена на открытомъ мѣстѣ позади, для наблюденія за дорогами изъ Кикуны и Могоха. Въ восьмомъ часу была усилена пальба изъ орудій и мортирной батареи, а въ девять часовъ данъ былъ сигналъ къ атакѣ. Войска первой колонны безостановочно взошли на брешь и ворвались во внутренность укрѣпленія. Но, не говоря о непрерывномъ и мѣткомъ ружейномъ огнѣ, который горцы, подпустивъ колонну къ самой стѣнѣ, открыли въ близкомъ разстояніи, храбрыя наши войска встрѣтили за стѣною многочисленнаго непріятеля и совершенно-непредвидимыя препятствія, какъ-то: ложементы, врытые въ землю, откуда производился убійственный огонь; укрѣпленныя пещеры; сакли, покрытыя фальшивыми крышами, чрезъ которыя проваливались вскочившіе на нихъ люди и падали на кинжалы Мюридовъ. Гор-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 25-go Lipca.

NAJWYŻSZY DYPLOMAT,

do Naszego Sekretarza Stanu, Zarządzającego 1-m Wydziałem Własnéj Naszéj Kancellaryi, Radzcy Tajnego, Senatora Taniejewa.

Ciągle odznaczając się wzorowo-gorliwém wypełnianiem wkładanych na was obowiązków, w ciągu 22-ch lat pożytecznéj służby waszéj we Własnéj Kancellaryi NASZÉJ, zawsze zwracaliście na siebie NASZĘ uwagę. Na oznaczenie tego i na dowód NASZEJ życzliwości, za śpieszne uorganizowanie i urządzenie poruczonego waszemu głównemu naczelnictwu Inspektorskiego Departamentu Cywilnego Zarządu, Uznaliśmy za rzecz słuszną Najłaskawiéj mianować was Kawalerem Orderu Swiętego Równego Apostołom Xiążęcia Włodzimierza 1-éj klassy, którego ozdoby przy niniejszém przesyłając, pozostajemy ku wam przychylni.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

NIKOŁAJ.

W Peterhofie,
1-go Lipca 1847 roku.

WIADOMOŚCI Z KAUKAZU.

(Ciąg dalszy.)

O godzinie 6-éj zrana, (4-go Czerwca), druga kolumna wyszła z obozu, i przeszedłszy przez Hergebilskie sady, zajęła wszystkie, przytykające do aułu tarasy. Jazdę zostawiono w miejscu otwartém, w tyle, dla strzeżenia dróg z Kikuny i Mogochu. O godzinie 8-éj wzmocniono ogień z dział i bateryi moździerzowéj, a o godzinie 9-éj dano hasło do szturmu. Wojska piérwszéj kolumny bez zatrzymania się podeszły do wyłomu i wpadły wewnątrz warowni. Lecz, oprócz ciągłego i silnego ognia z broni ręcznéj, którym Górale, przypuściwszy kolumnę do samego muru, przyjęli ją zblizka, waleczne wojska nasze znalazły za murem licznego nieprzyjaciela i wcale nieprzewidziane przeszkody, jako-to: łożmenty wkopane w ziemię, skąd zabójczy szedł ogień; obwarowane jaskinie; sakle, pokryte fałszywemi dachami, z których załamywali się ci, co na nie włazili, i spadali na kinżały Miurydów. Górale ze wściekłością uderzyli na kolumnę szaszkami, i po bohatérskim oporze wojsk naszych, wyparli je z warowni. Niepowodzenie to jednak nie ostudziło zapału walecznych

цы съ ожесточенiемъ бросились на колонну въ шашки и, послѣ геройской защиты нашихъ войскъ, вытѣснили ихъ изъ укрѣпленія. Неудача эта не охладила однакоже рвенія храбрыхъ воиновъ: колонна вторично двинулась на штурмъ, вторично ворвалась во внутрь укрѣпленія; но, не смотря на поддерживающій ее резервъ, вновь принуждена была отступить, по причинѣ тѣхъ же препятствій. Въ то же время, часть охотниковъ, встрѣтивъ терассы на своемъ пути, не попала на пунктъ, который назначенъ былъ для атаки; обогнувъ укрѣпленіе, они съ примѣрною смѣлостію приставили лѣстницы къ сѣверному углу: человѣкъ 15 вскочили на крышу устроенной тутъ башни, но обрушились во внутрь и сдѣлались жертвою непріятеля. Во избѣжаніе напрасной потери людей при повтореніи въ третій разъ подобной попытки, я приказалъ не возобновлять атаки и отойти войскамъ въ лагерь. Между тѣмъ Полковникъ *Евдокимовъ*, со второю колонною, приблизившись къ аулу съ западной стороны, былъ встрѣченъ равномѣрно сильнымъ ружейнымъ огнемъ и картечью изъ уцѣлѣвшаго въ укрѣпленіи орудія. Укрывъ людей подъ терасами отъ непріятельскаго огня, штабъ-офицеръ сей ограничился этою демонстраціею, которая вполнѣ достигла своей цѣли, удерживая противъ него часть гарнизона, въ то время, когда 1-я колонна шла на штурмъ; ему также дано было приказаніе возвратиться въ лагерь. Въ семъ дѣлѣ убиты: Маіоръ Апшеронскаго Пѣхотнаго полка *Евдокимовъ*, оберъ-офицеровъ 4; умерли отъ ранъ: Маіоръ Генералъ-Фельдмаршала Князя Варшавскаго полка *Печкинъ*, оберъ-офицеровъ 2; ранено и контужено, большею частію легко, штабъ и оберъ-офицеровъ 28; нижнихъ чиновъ: убито 119, ранено 391, контужено 72; вообще же выбыло изъ строя нижнихъ чиновъ 582 человѣка. При семъ считаю обязанностію свидѣтельствовать, что всѣ чины войскъ Его Императорскаго Величества, въ этомъ случаѣ, какъ и всегда, исполнили съ совершеннымъ самоотверженіемъ священныя свои обязанности, и горятъ желаніемъ отмстить непріятелю за смерть своихъ товарищей; но мое дѣло не пускать ихъ иначе, какъ при совершенной увѣренности въ успѣхѣ. Гг. офицеры съ соревнованіемъ старались показать свое усердіе къ службѣ и примѣръ нижнимъ чинамъ; изъ нихъ особенное вниманіе на себя обратили въ пылу жаркаго боя: Командиръ Апшеронскаго Пѣхотнаго полка, Полковникъ Князь *Орбеліанъ*, который велъ колонну на приступъ; Командиръ 1-го баталіона Апшеронскаго Пѣхотнаго полка, Маіоръ *Евдокимовъ*, убитый на брешѣ; Командиръ 3-го баталіона Князя Варшавскаго полка, Подполковникъ *Бибановъ*, получившій двѣ раны; Апшеронскаго Пѣхотнаго полка Капитаны *Щедро* и *Винниковъ*, который первый взошелъ на брешь, и Штабсъ-Капитанъ *Дьяконовъ*; Князя Варшавскаго полка Подпоручики *Макдалинскій* и Баронъ *Розенъ*; Самурскаго Пѣхотнаго полка Капитанъ *Винсяцкій*. Находящійся здѣсь Датской службы Капитанъ *Дюпля* принялъ также блистательное участіе въ штурмѣ: онъ одинъ изъ первыхъ вскочилъ на брешь, былъ раненъ пулею въ ногу и получилъ двѣ контузіи каменьями.

Стойкость горцевъ убѣдила меня, что взятіе селенія открытою силою не можетъ быть произведено безъ весьма-значительной потери въ людяхъ, и что единственное средство къ овладѣнію имъ есть совершенное уничтоженіе посредствомъ дѣйствія артиллеріи. Между тѣмъ, холера, уменьшивавшаяся въ Дагестанскомъ отрядѣ, открылась вновь довольно сильно въ Самурскомъ, расположенномъ въ садахъ противъ моста чрезъ Кази-Кумыкскій Койсу; перемѣнить лагерь сего отряда невозможно, потому что пунктъ этотъ, при расположеніи войскъ около Гергебиля, непремѣнно долженъ быть занятъ сильно, ибо противъ него на высотахъ толпится сборище горцевъ. Чтобы вывести войска на болѣе возвышенныя мѣста и не терять времени въ бездѣйствіи, я призналъ за лучшее, до соединенія всѣхъ средствъ къ уничтоженію Гергебиля, предпринять наступательное движеніе за Кази Кумыкскій Койсу и, вникнувъ еще ближе въ обстоятельства этого труднаго края, обсудить всѣ тѣ мѣры, которыя окажутся полезнѣйшими для обезпеченія подвластной намъ части Дагестана. Для сего, усиливъ Самурскій отрядъ до 10-ти баталіоновъ, я выступлю съ этими войсками на Турчидахъ и буду дѣйствовать сообразно съ цѣлью вышеизложенною. Между тѣмъ, Дагестанскій отрядъ, оставивъ въ Ходжалъ-Махи одинъ баталіонъ и команду Саперъ, для приведенія части этого селенія въ надежное оборонительное положеніе, распо-

wojowników: kolumna powtórnie poszła do szturmu, powtórnie wpadła wewnątrz warowni, ale pomimo wspierającą ją rezerwę, znowu zmuszoną była odstąpić, z powodu tychże samych przeszkód. W tymże czasie, część ochotników, trafiwszy na tarasy po drodze, nie dostała się do punktu, który był przeznaczony do attaku, ale obiegłszy warownią, ochotnicy ci, ze wzorową śmiałością, przystawili drabiny do rogu północnego; piętnastu wskoczyło na dach wzniesionéj tam baszty, lecz zapadli w głąb i stali się ofiarą nieprzyjaciela. Dla uniknienia daremnéj straty ludzi przy ponowieniu poraz trzeci podobnéj próby, kazałem nie wznawiać attaku, ale odejść wojskom do obozu. Tymczasem Półkownik *Jewdokimow*, z drugą kolumną, zbliżywszy się do aułu ze strony zachodniéj, przyjęty został równie silnym ogniem z broni ręcznéj i kartaczami, z będącego w warowni działa. Ukrywszy żołnierzy pod tarasami od nieprzyjacielskiego ognia, sztabs-oficer ten poprzestał na téj demonstracyi, która zupełnie cel swój osiągnęła, zatrudniając sobą część załogi, podczas gdy piérwsza kolumna szła do szturmu. I on także otrzymał rozkaz powrócenia do obozu. W rozprawie téj polegli: Major półku Apszerońskiego piechoty *Jewdokimow*, ober-oficerów 4; zmarli z ran: Major półku Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego *Pieczkin*, ober-oficerów 2; ranionych i kontuzyowanych, po większéj części lekko, sztabs i ober-oficerów 2; ranionych 28; żołnierzy: poległo 119, ranionych 391, kontuzyowanych 72; w ogóle zaś ubyło z szeregów 582 żołnierzy. Przytém za obowiązek poczytuję zaświadczyć, iż wszyscy z wojsk Jego Cesarskiej Mości, w tym razie, jak i zawsze, wypełnili z poświęceniem się zupełném święte swe obowiązki, i pałają żądzą pomszczenia się na nieprzyjacielu za śmierć swoich towarzyszów; ale moją jest powinnością nie puszczać ich inaczéj, jak przy zupełnéj pewności skutku. PP. Oficerowie, na wyścigi starali się okazać swą gorliwość w służbie i dać przykład żołnierzom; z nich, szczególną zwrócili na siebie uwagę śród najzaciętszego boju: Dowódzca Apszerońskiego półku piechoty, Półkownik Xiążę *Orbelian*, który prowadził kolumnę do szturmu; Dowódzca 1-go batalionu półku Apszerońskiego piechoty Major *Jewdokimow*, poległy na wyłomie; Dowódzca 3-go batalionu półku Xięcia Warszawskiego, Podpółkownik *Bibanow*, który odniósł dwie rany; półku Apszerońskiego piechoty Kapitanowie: *Szczedro* i *Winnikow*, który piérwszy wszedł na wyłom, i Sztabs-Kapitan *Djakonow*; z półku Xięcia Warszawskiego Podporucznicy: *Makdalinski* i Baron *Rosen*; z półku Samurskiego piechoty Kapitan *Winsiacki*. Znajdujący się tu z wojsk Duńskich Kapitan *Diupla*, miał także świetny udział w szturmie: on to jeden z piérwszych wskoczył na wyłom, został raniony kulą w nogę i odniósł dwie kontuzye od kamieni.

Zaciętość Górali przekonała mię, że wzięcie wsi otwartą siłą nie może nastąpić bez zbyt znacznéj straty ludzi, i że jedynym środkiem do opanowania jéj, jest zupełne zniszczenie, za pomocą artyllerii. Tymczasem cholera, uśmierzywszy się w oddziale Dagestańskim, wszczęła się znowu dosyć gwałtownie w oddziale Samurskim, rozłożonym w sadach, naprzeciw mostu przez Kazi-Kumykski-Kojsu; tymczasem zmienić obozu tego oddziału nie podobna, dla tego, że punkt ten, przy rozłożeniu wojsk naszych około Hergebilu, koniecznie musi być zajętym silnie, gdyż przeciw niemu na górach stoi tłum Górali. Aby więc wyprowadzić wojska na podwyższone bardziéj miejsca i nie tracić czasu w bezczynności, osądziłem za najlepsze, przed połączeniem wszystkich środków ku zniszczeniu Hergebilu, pomknąć się za Kazi-Kumykski-Kojsu, i rozpoznawszy jeszcze bliżéj okoliczności tego trudnego kraju, zbadać wszystkie te środki, które się okażą najskuteczniejszemi do zabezpieczenia podwładnéj nam części Dagestanu. Dla tego wzmocniwszy oddział Samurski do dziesięciu batalionów, wystąpię z témi wojskami na Turczydach, i będę działał stosownie do powyższego celu. Tymczasem oddział Dagestański, zostawiwszy w Chodżał-Machi jeden batalion i komendę saperów, dla utrzymania części téj wsi w należytym stanie obronnym, rozłoży się na górach z przodu posiadłości Mechtulińskiéj, dla czuwania z téj strony nad nieprzyjacielem, i w tymże czasie zajmować się będzie zebraniem we wsi Ogły wszelkich nadal zapasów. Rozło-

ложится на горахъ впереди Мехтулинскаго владѣнія для наблюденія съ этой стороны за непріятелемъ, и въ то же время, будетъ заниматься собраніемъ въ сел. Оглы всѣхъ запасовъ для будущихъ дѣйствій. Расположеніе Самурскаго отряда впереди на лѣвомъ берегу Кази-Кумыкскаго Койсу и укрѣпленіе Ходжалъ-Махи, есть лучшее средство къ водворенію вновь жителей какъ этого селенія, такъ и Цудахара, — водворенію, которое чрезвычайно важно для обезпеченія линіи нашей по Кази-Кумыкскому Койсу и прикрытія Акушинскаго Общества."

(*Окончаніе впредь*).

Вильна.

18-го числа п. м., скончался здѣсь, къ общему сожалѣнію, Титулярный Совѣтникъ и Кавалеръ ордена Св. Анны 3-й степени Іосифъ *Струмилло*, Дѣйствительный Членъ Императорскихъ Обществъ: Сельскаго Хозяйства и Любителей Садоводства, авторъ извѣстнаго и весьма полезнаго сочиненія: „*Ogrody Północne*", въ 3-хъ томахъ; онъ жилъ 73 года. — Съ 1801 года, въ продолженіе 25 лѣтъ, былъ постоянно Секретаремъ, по выборамъ Дворянства, въ Виленскомъ Дворянскомъ Депутатскомъ Собраніи, при чемъ успѣлъ пріобрѣсти себѣ общую довѣренность и уваженіе. Свободныя отъ служебныхъ занятій минуты, посвящалъ онъ преимущественно садоводству, къ которому съ юныхъ лѣтъ чувствовалъ непреодолимое влеченіе, и которое, какъ въ теоретическомъ такъ и практическомъ отношеніяхъ, довелъ до высокой степени совершенства. Онъ первый въ здѣшнемъ краѣ возвысилъ и облагородилъ садоводство, и научилъ соединять въ немъ пользу съ пріятностію. Богатый его садъ, основанный имъ на собственное иждивеніе, пользуется общею извѣстностію; сѣмена и растенія сего сада развозятся ежегодно въ отдаленнѣйшія мѣста. Кромѣ вышеупомянутаго сочиненія, покойный Струмилло издалъ еще слѣдующія: *Садовое пчеловодство*, *Разсужденіе о Георгинахъ* и другія менѣе значительныя сочиненія по тому же предмету Садоводства. Друзья и значительное собраніе публики отдали послѣдній долгъ его останкамъ, которые, 21 Іюля, погребены на Бернардинскомъ кладбищѣ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 23 Іюля.

Король и Королева прибыли третьяго дня изъ Нельи во дворецъ. Его Величество предсѣдательствовалъ въ совѣтѣ министровъ.

— Палата депутатовъ, принявъ проектъ о желѣзныхъ дорогахъ, разрѣшила большинствомъ 205 голосами противъ 20 министра финансовъ совершить заемъ въ 350 милліоновъ.

— Въ письмахъ изъ Орана отъ 10 Іюля, подтверждаютъ извѣстіе, что Марокскіе солдаты, спасшіеся бѣгствомъ отъ пораженія ихъ Абд-эль-Кадеромъ, ограблены и умерщвлены Кабилами. Побѣда Эмира произвела сильное впечатлѣніе на пограничныя племена, но по сіе время спокойствіе не нарушено; войска Тлемзенской полудивизіи стоятъ въ готовности на всякій случай. Абд эль-Раманъ, хотя и собираетъ войска, чтобы отомстить за смерть Гамара, однако не имѣетъ, кажется, намѣренія вести съ Эмиромъ войну.

— Въ *Moniteur* напечатано оффиціальное донесеніе командира Индійско-Китайскаго поста, относительно событій при кохинхинскихъ берегахъ. Въ Туранской гавани находились два военные французскіе корабля, *Victorieusse* и *Gloire*, ожидая отвѣта на письмо, въ которомъ кохинхинскаго обладателя просили, чтобы онъ христіанскому вѣроисповѣданію даровалъ такую же свободу, какая за два предъ симъ года дарована была христіанамъ китайскимъ императоромъ. Въ той же гавани находилось пять кохинхинскихъ корветъ, которыя внезапно произвели такое подозрительное движеніе, что французскій командиръ велѣлъ имъ собрать паруса. Немедленно Мандаринъ, управляющій въ Туранѣ, согласился войти въ переговоры, слѣдствіемъ которыхъ было только обѣщаніе, что отвѣтъ на вышеупомянутое письмо будетъ ускоренъ. Въ слѣдующіе за тѣмъ дни замѣтили, что многочисленные отряды войскъ прибывали въ Туранъ, и въ то же время

żenie oddziału Samurskiego z przodu na lewym brzegu Kazi-Kumykskiego Kojsu i obwarowanie Chodżał-Machi, jest najlepszym środkiem do osiedlenia znowu mieszkańców tak téj wsi, jako i Cudacharu, — osiedlenia, które nadzwyczaj jest ważném dla zabezpieczenia linii naszéj nad Kazi-Kumykskim-Kojsu i zasłonienia gminy Akuszyńskiéj."

(*Dokończenie nastąpi*).

Wilno.

Dnia 18-go bieżącego miesiąca Lipca, umarł tu z powszechnym żalem, ś. p. Józef *Strumiłło*, Radzca Honorowy, Kawaler Orderu Św. Anny 3-éj klassy, Rzeczywisty Członek Cesarskich Towarzystw: Wiejskiego Gospodarstwa i Miłośników Ogrodnictwa, autor znakomitego i nader użytecznego dzieła: *Ogrody Północne*, we 3-ch tomach. Żył lat 73. — Od roku 1801, przez 25 lat bez przerwy, sprawował, z wyboru Dworzaństwa, obowiązek Sekretarza przy Wileńskiéj Deputacyi Wywodowéj, na którym powszechną wziętość i szacunek pozyskał. Swobodne od prac publicznych chwile, poświęcał mianowicie Nauce Ogrodnictwa, do któréj od młodości czuł niepohamowany pociąg, i którą równie w teoryi jak w praktyce do wysokiego stopnia doskonałości posunął. On piérwszy w naszych stronach podniósł i uszlachetnił sztukę ogrodniczą, i nauczył łączyć w niéj użytek z przyjemnością. Znany jest powszechnie bogaty zakład ogrodowy, własnym kosztem w mieście Wilnie przez niego założony, z którego nasiona i krzewy daleko się corocznie rozchodzą. Oprócz wspomnionego wyżéj dzieła, którego trzy wydania, w krótkim czasie zupełnie wyczerpnięte zostały, wydał jeszcze ś. p. Strumiłło następujące: *Pszczelnictwo Ogrodowe*, *Traktat o Georginach* i inne drobniejsze pisma w tymże przedmiocie ogrodnictwa. Liczne grono przyjaciół i tłumnie zgromadzona publiczność, oddali ostatnią posługę jego zwłokom, które d. 21 Lipca, na mogiłach XX. Bernardyńskich, na wieczny odpoczynek złożone zostały.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 23 lipca.

Król i Królowa zjechali dziś z Neuilly do zamku. Król przewodniczył radzie Ministrów.

— Izba Deputowanych po przyjęciu projektu do prawa o drogach żelaznych, uchwaliła 205 głosami przeciw 29, upoważnienie Ministra Skarbu, do zaciągnienia pożyczki w ilości 350 milionów fr.

— Listy z Oranu z dnia 10 lipca potwierdzają, że żołnierze Marokkańscy, uciekając po zadanéj im przez Abd-el-Kadera klęsce, od Kabylów złupieni i pomordowani zostali. Zwycięztwo Emira sprawiło wielkie wrażenie na pokoleniach pogranicznych, gdzie atoli dotychczas panuje zupełna spokojność; jednakże wojska pod dywizyi Tlemseńskiéj są w pogotowiu na wszelki wypadek. Co się tyczy Abd-el-Rhamana, ten lubo zbiera wojska w celu pomszczenia się za śmierć Hamara, nie zdaje się jednak być skłonnym do prowadzenia wojny z Emirem.

— *Monitor* zawiera urzędowy raport dowódzcy indyjsko-chińskiéj stacyi o zajściach przy brzegach Kochinchiny. W porcie Turan stały dwa francuzkie wojenne okręty *Victorieusse* i *Gloire*, oczekując odpowiedzi na pismo, w którém władzca Kochinchiny proszony był, aby wyznaniu chrześciańskiemu pozostawił swobody, jakie im Cesarz chiński przed dwóma laty udzielił. W tymże porcie stało 5 korwet kochinchińskich, które nagle tak podejrzane poruszenia i uzbrojenia rozpoczęły, że dowódzca francuzki kazał im zabrać ich żagle. Natychmiast Mandaryn, zarządzający w Turan, zezwolił na konferencyą, ale całym jéj skutkiem było tylko przyrzeczenie, że odpowiedź na wspomnione pismo przyśpieszoną zostanie. W następnych dniach spostrzeżono, że liczne oddziały wojska przybyły do Turan, a zarazem ukazała się pewna liczba wojennych dżunek, osadzonych uzbrojonymi ludźmi. Zapowiedziano wtedy Mandarynowi, że Francuzi strzelać będą do dżunek, gdyby te chciały wyjść na pełne morze. Na to Mandaryn

появилось нѣкоторое число военныхъ джонокъ, съ вооруженными людьми. Тогда Мандарину объявили, что Французы откроютъ огонь по джонкамъ, если онѣ покусятся выйти въ море. На это Мандаринъ отвѣчалъ, что онѣ назначены для пріема делегата, ожидаемаго отъ Короля. На другой день получено было отъ одного кохинхинца извѣстіе, подтвердившееся перехваченнымъ письмомъ, что положено произвести нападеніе на Французовъ. За симъ отправлены были шлюпки, для взятія оружія и аммуниціи для корветъ, но онѣ не были допущены къ нимъ, и неимѣя повелѣнія прибѣгнуть къ насилію, возвратились къ своимъ кораблямъ. Еще сутки прошли спокойно; потомъ замѣтили, что и за чертою гавани появилось нѣкоторое число джонокъ, плывшихъ въ гавань, а джонки находившіяся близъ берега наполнились войсками. Французскій командиръ приказалъ объявить Мандарину, что если тотчасъ не будетъ отправленъ корабль для остановленія сказанныхъ джонокъ, онъ прикажетъ напасть на корветты; но такъ какъ сего не послѣдовало, то фрегаты открыли огонь, на который кохинхинскіе корабли и крѣпость съ живостію отвѣчали. Послѣ канонады, продолжавшейся два часа, борьба была уже рѣшена. Всѣ пять корветтъ частію взорваны на воздухъ, частію потоплены; джонки спаслись бѣгствомъ. Потеря Кохинхинцевъ простирается до 1,000 чел., ибо на корветтахъ находилось войска. У Французовъ одинъ убитъ и трое ранены.

24 Іюля.

Судъ палаты перовъ. Вчера, въ полдень, судъ палаты перовъ собрался для сужденія Г. Пеллапра, при такомъ же многочисленномъ стеченіи публики, какъ и въ предшествовавшія засѣданія. Послѣ обыкновенныхъ предварительныхъ формальностей, канцлеръ приступилъ непосредственно къ допросу подсудимаго, который, въ произнесенной имъ краткой рѣчи, сначала просилъ прощенія въ томъ, что онъ, будто бы желая избѣжать правосудія, поставилъ судъ въ необходимость собраться во второй разъ и возобновить несчастное дѣло. „Я не имѣлъ смѣлости, сказалъ онъ, говорить неправду передъ судомъ; но у меня не доставало также духа и для того, чтобы вынужденнымъ открытіемъ истины, лишать возможности защищаться двухъ несчастныхъ, поставленныхъ на краю пропасти. — Нравственныя и физическія мученія, которыя при преклонныхъ лѣтахъ моихъ удручаютъ меня въ продолженіе уже двухъ мѣсяцевъ, составляютъ для меня слишкомъ строгое наказаніе, которое, какъ я надѣюсь, возбудитъ ко мнѣ снисхожденіе суда.“ Послѣ сихъ словъ обвиненнаго, сказанныхъ имъ невнятнымъ голосомъ и почти со слезами, началъ допросъ президентъ суда. — Чтобы избѣжать повторенія извѣстныхъ уже подробностей, мы приведемъ изъ отвѣта Г. Пеллапра, только тѣ слова, которыя бросаютъ новый свѣтъ, на темныя до сихъ поръ статьи сего дѣла.

На вопросъ президента, — кто первый склонилъ его ходатайствовать по дѣлу общества Пармантье, и сдѣлать то, что онъ сдѣлалъ, Г. Пеллапра отвѣчалъ: „Не смотря на домогательство генерала Кюбьера, разрѣшеніе откупа, о полученіи коего преимущественно общество ходатайствовало, не утверждалось; и потому генералъ убѣдилъ меня, чтобы я объ этомъ попросилъ министра, Г. Теста, съ которымъ имѣлъ довольно частыя свиданія. Въ слѣдствіе сего, я говорилъ съ нимъ объ этомъ нѣсколько разъ, но Г. Тестъ отвѣчалъ мнѣ, что онъ чрезвычайно былъ занятъ накопившимися дѣлами, и что каждое изъ нихъ должно идти своимъ порядкомъ. Наконецъ однажды онъ сказалъ мнѣ: „Предпріятіе компаніи превосходно.“ — Слова эти напомнили мнѣ предложеніе генерала Кюбьера, — что если бы оказалось нужнымъ пожертвовать нѣсколько акцій, то онъ охотно сдѣлалъ бы это. Сознаюсь, что я худо сдѣлалъ, весьма худо, хотя тогда не чувствовалъ всей важности сего заблужденія, говоря Г. Министру: „Если это предпріятіе выгодно, то почему бы вамъ самимъ не принять въ немъ участія? — „Да, хорошо! (*à la bonne heure*), но у меня нѣтъ денегъ. — Быть можетъ, что они не станутъ ихъ и требовать, отвѣчалъ я; тѣмъ и кончился разговоръ — Однако дѣло все таки не имѣло никакого движенія. Спустя нѣсколько времени послѣ сего, министръ, говоря снова о дѣлѣ, сказалъ: „Положеніе мое не позволяетъ брать акцій въ предпріятіяхъ сего рода. — Какое же другое участіе могли бы вы въ нихъ имѣть, отвѣтилъ я. — Сколько акцій, которыя желали бы, чтобы я взялъ, сказалъ Г. Тестъ. — Я думаю, былъ

oświadczył, że one są przeznaczone tylko do przyjęcia delegowanego, który ma przybyć od Królewskiego dworu. Nazajutrz otrzymano jednak od jednego Kochinchińczyka wiadomość, przez przejęte pismo potwierdzoną, że zamierzony jest napad na Francuzów. Wysłane zatém zostały baty, dla zabrania broni i ammunicyi Kochinchińskim korwetom, ale nie były przypuszczone aż do nich, a nie mając rozkazu do użycia gwałtu, powróciły do swych okrętów. Jeszcze jeden dzień i jedna noc przeminęły spokojnie, poczém spostrzeżono i po za przystanią pewną liczbę dżunek, które płynęły do portu; zarazem dżunki przy brzegu zapełniły się żołnierzami. Dowódzca francuzki kazał Mandarynowi oświadczyć, że jeżeli natychmiast nie zostanie wysłany okręt dla wstrzymania owych dżunek, każe uderzyć na korwety; i gdy to nie nastąpiło, fregaty rozpoczęły ogień, na który okręty kochińchińskie i warownia z żywością odpowiadały. Po dwugodzinném strzelaniu, walka została rozstrzygniętą. Wszystkie 5 korwet zostały w części w powietrze wysadzone, w części zatopione; dżunki ratowały się ucieczką. Stratę Kochińchińczyków obliczają na 1,000 ludzi, gdyż korwety napełnione były żołnierzami. Francuzi mieli tylko jednego zabitego i trzech ranionych.

Dnia 24 lipca.

Sąd Izby Parów. Dnia wczorajszego o południu, Sąd Izby Parów zgromadził się dla sądzenia P. Pellapra, przy nie mniej tłumném zebraniu publiczności, jakie towarzyszyło posiedzeniom poprzednim. Po zwykłych formalnościach przedwstępnych, Kanclerz przystąpił bezpośrednio do badania obwinionego, który, w zabranym głosie, upraszał naprzód o przebaczenie Sądu, iż zdając się chcieć unikać sprawiedliwości jego, naraził go na powtórne zebranie się i zajęcie się raz jeszcze tą opłakaną sprawą. „Nie miałem odwagi, rzekł, mówić nieprawdy przed obliczem Sądu; ale też nie miałem odwagi, przymuszoném wyznaniem prawdy, odejmować całą możność obrony dwóm ludziom, postawionym nad brzegiem przepaści. Moralne i fizyczne męczarnie, jakich przy sędziwym mym wieku od dwóch już miesięcy doświadczam, są już dla mnie zbyt srogą karą, która, jak się spodziewam, zjedna mi pobłażanie Sądu.“ Po tych słowach obwinionego, które stłumionym głosem i prawie ze łzami wymawiał, zaczęło się badanie przez Prezesa Sądu. Aby uniknąć powtarzania wiadomych już szczegółów, przytoczymy z odpowiedzi P. Pellapra te tylko, które rzucają nowe światło na nierozjaśnione dotąd punkta processu.

Na zapytanie Prezesa, kto go piérwszy nakłonił do zajęcia się interessem spółki Parmentier, i do uczynienia tego co uczynił, P. Pellapra odpowiedział. „Pomimo starań Jen. Cubiéres, otrzymanie koncessyi, o którą najwięcéj spółce chodziło, zwlekało się od czasu do czasu. Jenerał zobowiązał mię zatém, abym się wdał o to do Ministra, P. Teste, którego widywałem dość często. Jakoż mówiłem z nim o tém razy kilka, ale mi odpowiedział, iż był przywalony natłokiem interessów, i że każdy interess musi iść swoją koleją. Nakoniec jednego razu rzekł: „to jest wielki interess, to jest bardzo piękny interess!“ — Słowa te przywiodły mi na myśl oświadczenie Jen. Cubiéres, iż jeśliby było potrzeba poświęcić kilka akcyi, onby to chętnie uczynił. Wyznaję że zbłądziłem, zbłądziłem bardzo, chociaż nie czułem naówczas całéj ważności tego błędu, mówiąc do P. Ministra: „Jeśli to jest tak dobry interess, dla czegożbyś Pan sam nie wziął w nim udziału? — „Tak, to dobrze! (*à la bonne heure*), ale ja nie mam pieniędzy. — Bydź może, iż nie będą ich żądać, odpowiedziałem, i na tém się skończyła rozmowa. — Interess jednakże nie postępował wcale. Po niejakim dopiéro czasie, Minister mówiąc znów o nim, rzekł: „Rozmyśliwszy się dobrze, nie mogę brać akcyi w przedsięwzięciu tego rodzaju. — Jakiż więc inny udział mógłbyś Pan miéć, odpowiedziałem. — Ileż jest tych akcyi, które chcianoby abym wziął, rzekł P. Teste — Sądzę, odpowiedziałem, iż jest ich 25 do rozporządzenia. — A cóż te 25 są warte? — Nie wiem dobrze ich ceny, ale słyszałem, że ci Panowie obliczają ich wartość na 100,000 fr. — No, to dobrze! (*à la bonne heure*), odpowiedział P. Teste, i już odtąd, aż do oddania przezemnie téj summy, mowy o tém między nami nie było.“ —

мой отвѣтъ, что ихъ найдется до 25.— Чего же стоятъ эти 25 акцій? — Я положительно не знаю ихъ цѣны, но слышалъ, что эти господа цѣнятъ ихъ во 100.000 фр. — Ну, такъ хорошо! (*à la bonne heure*) отвѣчалъ Г. Тестъ, и уже съ тѣхъ поръ до врученія мною этой суммы, не было между нами объ этомъ и слова.“— Относительно же образа доставленія, изъ отвѣта Г. Пеллапра видно, что вся эта сумма вполнѣ уплочена имъ была г-ну Тесту банковыми билетами, которые Г. Тестъ положилъ въ конторку. Чрезъ нѣсколько дней послѣ того, сказалъ онъ Г. Пеллапра: „Любезный мой другъ! такъ какъ вы рѣшились быть моимъ банкиромъ, то отдайте въ банкъ эту сумму, которая безъ всякой пользы лежитъ въ ящикѣ.“ Г. Пеллапра, который того же дня купилъ, при посредствѣ Г. Губи, извѣстные уже векселя за 121,000 фр., и имѣлъ ихъ при себѣ, предложилъ ихъ Г. Тесту, который, отложивъ въ сторону для ближайшихъ расходовъ 6,000 фр., на 94,000 фр. купилъ векселей у Г. Пеллапра, которые потомъ, при его же посредничествѣ, замѣнилъ казенными кредитными билетами.

По окончаніи допроса Г. Пеллапра, произнесъ рѣчь генерал-прокуроръ, въ коей старался преимущественно доказать числами представленной суду переписки, что не генералъ Кюбьеръ, но самъ Г. Пеллапра возъимѣлъ первое намѣреніе о подкупѣ, и что за свое низкое посредничество между обществомъ и министромъ, требовалъ лично для себя вознагражденія. Этотъ послѣдній упрекъ, который самимъ Г. Пеллапра въ его отвѣтахъ былъ рѣшительно опровергаемъ, заставилъ генерал-прокурора просить, чтобы судъ составилъ объ немъ строгій приговоръ, какъ о человѣкѣ, который, недовольствуясь своими милліонами, и будучи побуждаемъ только корыстолюбіемъ, во всемъ этомъ дѣлѣ игралъ роль искусителя, и извлекая выгоды даже изъ слабости своихъ друзей, одного изъ нихъ (Г. Теста) довелъ до совершенія преступленія, котораго бы онъ безъ него, быть можетъ, никогда не сдѣлалъ. Противъ этихъ двухъ главныхъ пунктовъ обвиненія, направлена была преимущественно продолжительная защита адвоката г-на Пеллапра, Г. Ше-де-Анжъ, по окончаніи которой, публичное засѣданіе суда было закрыто. Свидѣтели оставили залу, а оставшіеся перы занялись составленіемъ приговора. Чрезъ два часа, присяжный снова пригласилъ публику, а президентъ суда, накрывъ голову, прочелъ приговоръ, присуждающій Г. Пеллапра къ лишенію гражданства, уплатѣ пени въ 10,000 фр., и къ покрытію, вмѣстѣ съ осужденными прежде, всѣхъ судебныхъ издержекъ. Письмоводитель суда, Г. Коши, отправился въ заключеніе Г. Пеллапра, для объявленія ему сего приговора. Г. Пеллапра, представивъ назначенную сумму, того же вечера выпущенъ былъ изъ тюрьмы, а сегодня такую же сумму, т. е. 10,000 фр., препроводилъ къ Г. начальнику полиціи, съ просьбою, чтобы онъ употребилъ ее, для выкупа изъ тюрьмы бѣдныхъ должниковъ, принадлежащихъ къ классу ремесленниковъ.

— Новая брошюра подъ названіемъ „*Современный Соблазнъ*“ произвела большое впечатлѣніе, тѣмъ болѣе, что, какъ увѣряетъ *Commerce*, при первомъ появленіи оной, графъ Дюшатель послалъ къ издателямъ приказаніе объ уничтоженіи всѣхъ экземпляровъ, но приказъ сей остался безъ удовлетворенія. Утверждаютъ также, что оппозиція намѣрена предложить министрамъ нѣкоторые вопросы относительно откупа алжирскихъ копей.

— Въ одномъ засѣданіи медицинской Академіи недавно узнали, что уже въ нѣкоторыхъ мѣстахъ между войсками обнаружились болѣзни въ слѣдствіе недостаточной и дурной пищи. Военный врачъ Сететтенъ объявляетъ въ одномъ своемъ донесеніи, что цынготная болѣзнь, которою страдаютъ солдаты въ Живе, происходитъ отъ испорченной пищи. Это подало поводъ къ предположеніямъ, что и по этой части управленія, допускаются злоупотребленія.

— Французская центральная желѣзная дорога, изъ Парижа чрезъ Орлеанъ въ Віерсонъ и Буржъ, вчера была открыта до Буржа, безъ всякаго однако торжества. Поѣздъ оставилъ Парижъ въ 1 часу по полуночи, въ 12 часовъ прибылъ въ Віерсонъ, а около 2-хъ въ Буржъ.

25 Іюля.

Король принималъ вчера въ частной аудіенціи, въ Нельи, г-на Мюре де Боръ, который, какъ говорятъ, будетъ министромъ публичныхъ работъ, г-нъ Вите министромъ торговли, а г-нъ Ліадьеръ министромъ народнаго просвѣщенія.

Co do sposobu samego oddania, z odpowiedzi P. Pellapra okazuje się, iż całkowitą tę summę wypłacił naprzód Panu Teste w biletach bankowych, które P. Teste schował do szuflady. W kilka dni dopiéro poźniéj, rzekł do P. Pellapra: „Mój kochany przyjacielu! ponieważ raczysz być moim bankierem, bądź tak dobry, umieść gdziekolwiek tę summę, która leży bezużytecznie w mojéj szufladzie.“ P. Pellapra, który właśnie tego dnia kupił był przez P. Goubie wiadome owe wexle na 121,000 fr., i miał je jeszcze przy sobie, zaproponował nabycie ich P. Teste, który odłożywszy na swoje dzienne potrzeby 6,000 fr., za resztę, to jest za 94,000 fr. kupił wexle u P. Pellapra, które potém, za jegoż pośrednictwem, na Bony Skarbu zamienił.

Po skończoném badaniu P. Pellapra, zabrał głos Jeneralny Prokurator, w którym starał się przedewszystkiém udowodnić z dat złożonéj sądowi korrespondencyi, iż nie Jen. Cubiéres, ale sam P. Pellapra powziął piérwszą myśl przekupstwa, i że za swoje występne pośrednictwo między spółką i Ministrem, sam dla siebie wynagrodzenia wymagał. Ostatni ten zarzut, który sam P Pellapra w odpowiedziach swoich, stanowczo od siebie odpierał, dał mianowicie pochop Jeneralnemu Prokuratorowi, do upraszania Sądu o wydanie nań surowego wyroku, jako na człowieka, który nie syty milionowych swych bogactw i wiedziony tylko chciwością, grał w całéj téj sprawie rolę kusiciela, i spekulując nawet na słabości swoich przyjaciół, przywiódł jednego z nich (P. Teste) do popełnienia występku, któregoby ten inaczéj nigdy może nie był popełnił. Przeciwko dwóm tym głównym punktom oskarżenia, wymierzona też była głównie długa obrona adwokata P. Pellapra, P. *Chaix-d'Est-Ange*, po skończeniu któréj, posiedzenie publiczne Sądu zawieszone zostało: świadkowie ustąpili z sali, a pozostali Parowie zajęli się ułożeniem wyroku. Po dwóch godzinach i 20 minutach, woźny przywołał znowu publiczność, a Prezes Sądu, nakrywszy głowę, odczytał wyrok, skazujący P. Pellapra, na utratę praw obywatelskich, na zapłacenie 10,000 fr. kary pieniężnéj, i na zwrócenie, wespół z osądzonymi poprzednio, wszystkich kosztów processu. Pisarz Sądu, P. Cauchy, udał się natychmiast do więzienia P. Pellapra, dla obwieszczenia mu tego wyroku. P. Pellapra, po złożeniu przepisanéj summy, tegoż wieczora z więzienia uwolniony został, a dziś takąż summę, 10,000 fr., przesłał na ręce Prefekta policyi, z prośbą, aby użytą została na wykupienie z więzienia ubogich dłużników, z klassy rzemieślniczéj.

— Nowa broszura pod tyt.: *Zgorszenia tegoczesne*, czyni wielkie wrażenie, tém bardziéj, że, jak mówi *Commerce*, za piérwszém jéj ukazaniem się, Hrabia Duchatel posłał do wydawców rozkaz zniszczenia wszystkich exemplarzy, pod zagrożeniem sądowéj odpowiedzialności, ale rozkaz ten nie miał żadnego skutku. Zapewniają także, że oppozycya ma zamiar interpellować Ministrów względem koncessyi na kopalnie w Algieryi.

— Na jedném posiedzeniu Akademii Lekarskiéj dowiedzioném niedawno zostało, że już w kilku miejscach pomiędzy wojskiem wybuchły choroby, w skutku niedostatecznych i złych pokarmów. Wojskowy lekarz Seutetten, oświadcza w jednym raporcie, że skorbut, na który chorują żołnierze w Givet, pochodzi od zepsutych pokarmów. Ztąd rozszerzyło się mniemanie, że i w téj gałęzi administracyi zachodzą nadużycia.

— Francuzka środkowa kolej żelazna, z Paryża przez Orleans do Vierson i Bourges, w samym środku Francyi, otworzoną została wczoraj aż do Bourges, bez żadnych jednak uroczystości. Pociąg opuścił Paryż o godzinie 1 z rana, przybył o godzinie 12 do Vierson, a około 2-éj do Bourges.

Dnia 25 lipca.

Król udzielał wczoraj prywatne posłuchanie w Neuilly, P. Muret de Bort, który, jak mówią, ma być Ministrem budowli publicznych, zaś P. Vitet Ministrem handlu, a P. Liadiéres Ministrem oświecenia publicznego.

— Въ министерствѣ внутреннихъ дѣлъ составлена уже программа Іюльскихъ празднествъ. При семъ опредѣлено, чтобы по случаю сихъ празднествъ, столичный гарнизонъ былъ усиленъ, и приглашены для содѣйствія полицейскіе агенты изъ департаментовъ.

— Приговоръ суда перовъ по дѣлу г-на Теста и соучастниковъ, опубликованъ. Г-нъ Тестъ содержится въ Консьержери; онъ страдаетъ приливомъ крови къ головѣ, и потому ее обкладываютъ льдомъ.

— Третьяго дня носились слухи, что г-нъ Кюбьеръ ѣдетъ въ Египетъ, гдѣ Мегмедъ-Али предложилъ ему начальство надъ арміею.

— Третьяго дня, въ полдень, происходило смятеніе на площади предъ домомъ юстиціи. Нѣсколько преступниковъ стояло подлѣ позорнаго столба; народъ надѣялся между ними увидѣть Г. Теста, Кюбьера и Пармантье, но обманувшись въ своихъ ожиданіяхъ, изъявилъ свое негодованіе громкими восклицаніями; городская гвардія возстановила спокойствіе.

Англія.

Лондонъ, 20 *Іюля*.

Королева выѣзжала вчера, вмѣстѣ съ своимъ супругомъ и принцемъ Вольдемаромъ Прусскимъ, изъ Осборнгоуза, для осмотра прибывшей въ Спитгедъ эскадры адмирала Непира, состоящей изъ пяти линѣйныхъ кораблей. При появленіи Королевской яхты и при возвращеніи, корабли салютовали пушечною пальбою. Королева всходила на адмиральскій корабль *St. Vincent* и на другой—трехдечный; на обоихъ подняты были флаги: Англійскій и Прусскій.

— 23-го числа засѣданія парламента непремѣнно будутъ закрыты. Завтра, Королева будетъ присутствовать на обычномъ засѣданіи тайнаго совѣта, въ Букингамскомъ дворцѣ, для утвержденія тронной рѣчи.

— Въ послѣднюю Пятницу 65 биллей на желѣзныя дороги, получили Королевское утвержденіе; капиталъ для устройства сихъ дорогъ состоитъ изъ 13,366,620 фун. стерл., а длина ихъ простирается до 600 англійскихъ миль. Въ продолженіе настоящаго собранія парламента, вообще утверждено 136 биллей; необходимый для сего капиталъ состоитъ изъ 25,985,900 фунт. стерлинговъ.

— Г. Пиль издалъ циркуляръ къ своимъ избирателямъ въ Тамвортѣ, въ коемъ говоритъ о политикѣ, которой онъ придерживался будучи первымъ министромъ, и соображаетъ правила торговой свободности, которую обѣщаетъ поддерживать и впредь. Въ заключеніе изъявляетъ надежду, что избиратели, при выборѣ своего представителя, будутъ руководствоваться лишь видами, клонящимися къ общему благу, а не многолѣтними съ нимъ сношеніями.

— Въ послѣдній четвергъ произошли значительныя безпорядки въ Дублинѣ. Члены юной Ирландіи были преслѣдуемы и разбиты чернью, при восклицаніяхъ: да здравствуетъ О'Коннель и старая Ирландія! Полиція возстановила спокойствіе.

— Въ *Manchester Examiner* сообщаютъ, что на послѣдней недѣлѣ происходило собраніе хартистовъ въ Блексконѣ, на границѣ Іоркскаго и Ланкастерскаго графствъ, въ коемъ участвовало слишкомъ 30,000 чел.

— Графиня Морнингтонъ, бывшая жена племянника герцога Веллингтона, по поводу—что мужъ ея отказалъ ей въ содержаніи, обратилась нынѣ съ публичною просьбою къ сострадательности народной, о доставленіи ей вспомоществованія посредствомъ добровольныхъ приношеній.

22 *Іюля*.

Вчера, во время засѣданія тайнаго совѣта, происходившаго въ присутствіи Королевы, Г. Лабушеръ назначенъ предсѣдателемъ коммерческаго совѣта.

— Вчерашнія парламентскія пренія не представляли ничего особенно важнаго. Въ нижнемъ парламентѣ министры достигли важнаго результата: билль относительно основанія епископства въ манчестерѣ, по большинству 93 противъ 13 голосовъ, былъ въ третій разъ прочитанъ и принятъ.

— Въ *Morning-Chronicle* напечатаны извѣстія изъ Ріо-Жанейро по 22-е Мая. Императоръ преобразовалъ свое министерство, такъ, что изъ прежнихъ членовъ остался въ немъ только одинъ министръ иностранныхъ дѣлъ; баронъ Де-Кайріо.

— По донесеніямъ изъ Китая отъ 20-го Мая, ожидали въ Гонгъ-Конгѣ нападенія со стороны Китайцевъ; по поводу чего приняты были полиціею и вой-

— W ministerstwie spraw wewnętrznych ułożony już został programm uroczystości lipcowych. Postanowiono zarazem, aby z powodu tych uroczystości, załoga stolicy, jak zwykle, została powiększoną i ajenci policyjni z departamentów sprowadzeni.

— Wyrok Sądu Parów w sprawie P. Teste i spólników ogłoszony został wczoraj publicznie w Paryżu. P. Teste jest ciągle w Conciergerie; grozi mu uderzenie krwi do głowy, od czego ciągle mu lód przykładają.

— Onegdaj rozeszła się pogłoska, że Jenerał Cubiéres udaje się do Egiptu, gdzie Mehmed-Ali miał mu ofiarować dowództwo swego wojska.

— Zawczoraj w południe było zamieszanie na placu przed pałacem sprawiedliwości. Kilku więźniów wystawiono publicznie pod pręgierzem; lud spodziewał się ujrzyć pomiędzy niemi PP. Teste, Cubiéres i Parmentiera, a będąc w oczekiwaniu swojém zawiedziony, objawił swą niechęć w głośnych wykrzykach; gwardya municypalna przywróciła spokojność.

Anglia.

Londyn, 20 *lipca*.

Królowa wyjeżdżała wczoraj, w towarzystwie swego małżonka i Xięcia Waldemara Prusskiego, z Osbornhouse, dla obejrzenia przybyłéj do Spithead eskadry Admirała Napier, złożonéj z pięciu okrętów liniowych. Za zbliżeniem się Królewskiego jachtu i w czasie jego odpływania, okręty salutowały wystrzałami z dział. Królowa wstąpiła na okręt Admiralski *St. Vincent* i na drugi 3-pomostowy; na obu powiewały flagi: Angielska i Prusska.

— Zamknięcie posiedzeń parlamentu stanowczo już teraz uchwalone jest na dzień 23 ci b. m. Jutro Królowa przewodniczyć będzie w pałacu Buckingham, na zwykłéj radzie tajnéj, dla zatwierdzenia mowy tronowéj.

— W ostatni Piątek 65 bilów na drogi żelazne otrzymały sankcyą Królewską; kapitał na te drogi wynosi 13,366,620 funt. szter., a ich długość 600 mil angielskich. W ciągu teraźniejszego zgromadzenia Parlamentu, 136 takichże bilów otrzymało sankcyą; potrzebny na to kapitał wynosi 25,985;900 funt. szter.

— P. Peel wydał okolnik do swych wyborców w Tamworth, w którym rozszerza się nad polityką, jakiéj się trzymał będąc piérwszym Ministrem, i roztrząsa zasady wolności handlowéj, za którą się i nadal oświadcza. W końcu wynurza nadzieję, że wyborcy, w wyborze swego Reprezentanta, będą się powodować tylko względami na ogólne dobro, nie zaś długoletniemi z nim stosunkami.

— W ostatni Czwartek zdarzył się dość wielki nieporządek w Dublinie. Członkowie Nowéj Irlandyi byli napastowani i pobici przez pospólstwo przy okrzykach: „Niech żyje O'Connell i Stara Irlandya!“ Policya musiała się wdać aby przywrócić spokojność.

— *Manchester Examiner* pisze, że w tych czasach odbyło się zgromadzenie Chartystów w Blackstone, na granicy hrabstw Jork i Lancastre, na którém znajdowało się przeszło 30,000 osób.

— Hrabina Mornington, rozwiedziona małżonka synowca Xięcia Wellingtona, ponieważ mąż odmówił jéj wszelkiego utrzymania, udała się teraz z publiczną prośbą do litości narodu, o udzielenie wsparcia za pomocą składki.

Dnia 22 *lipca*.

Na wczorajszéj tajnéj radzie, odbytéj pod przewodnictwem Królowéj, P. Labouchére mianowany został Prezesem rady handlowéj.

— Wczorajsze rozprawy Parlamentowe nie przedstawiały wielkiego interessu. W Izbie Niższéj osiągnęli Ministrowie ważny dla siebie wypadek, że bil względem ustanowienia nowego biskupstwa w Manchester, większością głosów 93 przeciw 13 poraz trzeci odczytany i przyjęty został.

— *Morning Chronicle* udziela wiadomości z Rio Janeiro, dochodzące do 22 maja. Według tychże, Cesarz zmienił zupełnie swój gabinet, w którym tylko jeden z dawniejszych jego członków, to jest Minister spraw zagranicznych, Baron de Cayrio, pozostał.

— Według wiadomości z Chin, z dnia 20 maja, obawiano się w Hong-Kong napadu Chińczyków, i z tego powodu, tak wojsko, jak i miejscowa policya ciągle czuwały.

скими мѣры предосторожности. Въ Кантонѣ, начальникъ округа Синъ Гинкфе, по прозванію Іеунгъ, вызывался прибыть съ 2,000 чел., для истребленія Англичанъ, но Кингъ отвергъ это предложеніе. Императоръ одобрилъ распоряженіе Кинга во время взятія Англичанами Кантона, и поручилъ ему наблюдать за сохраненіемъ порядка.

— Въ *Liverpool Merkury* сообщаютъ, что съ 1-го Января по 30-е Іюня сего года, на 430 корабляхъ, отплывшихъ изъ Ливерпуля, вывезли слишкомъ 100,000 выходцевъ въ разные пункты Америки.

W Kantonie, Prefekt okręgu Sin-Hingfe, zwany Yeung, miał zamiar przybyć z 2,000 ludzi dla wytępienia Anglików, ale Kiing odrzucił jego ofiarę. Cesarz edyktem swoim pochwalił postępowanie Kiinga, podczas zaboru Kantonu przez Anglików, i polecił mu utrzymanie pospólstwa w porządku i karności.

— *Liverpool Merkury* wykazuje, że od 1 stycznia do 30 czerwca r. b. 431 okrętów, które odpłynęły z Liverpoolu, wywiozły przeszło 100,000 wędrówców do różnych punktów Ameryki.

Германія.

Королевство Виртембергское.

Наслѣдный принцъ и супруга его, Ея Императорское Высочество Великая Княгиня Ольга Николаевна возвратились, 19 числа, вечеромъ изъ Киссинге на въ Штутгардъ, откуда намѣрены отправиться на нѣсколько недѣль въ Фридрихсгафенъ.

— Со всѣхъ сторонъ края получаются извѣстія объ урожаяхъ. Жатва уже началась; первыя копны привезены были съ музыкою и пѣснями.

Веймаръ, 30 Іюня.

Бывшій домъ Шиллера, пришедшій уже въ ветхость, былъ купленъ сегодня съ аукціона здѣшнимъ городовымъ совѣтомъ, за 5,025 талеровъ, съ тою единственно цѣлію, чтобы поддержать этотъ памятникъ великаго поэта. — Въ Іенѣ, въ саду, называющемся Шиллеровымъ, на мѣстѣ, гдѣ прежде стоялъ домикъ, въ которомъ онъ жилъ, поставленъ недавно гранитный памятникъ съ надписью: „*Здѣсь Шиллеръ написалъ Валленштейна, въ 1798 году.*" Шиллеръ дѣйствительно кончилъ только на этомъ мѣстѣ знаменитую свою трилогію, которая начата имъ была за 9 лѣтъ до того.

Niemcy.

Z Królestwa Wirtembergskiego.

JJ. KK. WW. Xiążę następca tronu z małżonką swą J. C. W. Wielką Xiężną Olgą Nikołajewną, powrócili d. 19 wieczorem z Kissingen do Sztutgardu i mają zamiar wyjechać na kilka tygodni do Fridrichshafen.

— Ze wszystkich części kraju nadchodzą pożądane wiadomości o urodzajach. Żniwa już się rozpoczęły, piérwsze wozy sprowadzono z muzyką i śpiewem.

Wejmar, 30 czerwca.

Dawny dom Szyllera, grożący już upadkiem, kupiony został dzisiaj z licytacyi publicznéj, przez tutejszą Radę Miejską, za 5,025 talarów, i to jedynie w tym celu, aby zachować nietykalną dla miasta, tę pamiątkę wielkiego Poety. W Jenie, w ogrodzie, noszącym nazwę „Ogrodu Szyllera", na miejscu gdzie stał kiedyś domek zamieszkiwany przez niego, wystawiono niedawno granitowy pomnik z napisem: „*tu Szyller napisał Wallensteina, w r. 1798.*" W rzeczy saméj Szyller ukończył tylko w tém miejscu sławną swoję trilogią, którą wprzód przed 9 laty rozpoczął.

Италія.

Римъ, 2 Іюля.

Противныя другъ другу и противоположныя правительству партіи распускаютъ самые злонамѣренные, возмутительные слухи, еще болѣе затрудняющіе положеніе вещей. Такъ утверждаютъ, наприм., что высокій духъ Пія IX-го начинаетъ уже сомнѣваться въ возможности его преобразованій, и что Святѣйшій Отецъ думаетъ отказаться отъ Папскаго престола и удалиться въ монастырь, для чего онъ призвалъ къ себѣ на совѣтъ изъ Синигаліи брата своего, графа Мастая. Либералы или прогрессисты имѣли на дняхъ генеральное собраніе, чтобы совѣщаться о просьбѣ, которой они надѣются доставить здѣсь и въ областяхъ болѣе 30,000 подписей. Въ ней они хотятъ представить Папѣ, какъ далеко онъ можетъ итти въ своихъ реформахъ, не вредя своему первосвященническому званію. Подобное печатное объявленіе, прибитое сегодня въ *Caffee nuovo*, брошено было на дняхъ въ карету Папы, когда онъ ѣхалъ въ церковь св. Игнатія. Вообще, замѣчаютъ большое негодованіе на іезуитовъ. Такому же нерасположенію подверглась теперь и реформа въ пользу Евреевъ, по которой имъ должно быть позволено жить не только въ своемъ предмѣстіи (*Ghetto*), но и въ прилежащихъ улицахъ, и во всемъ городѣ открывать свои лавки. Купцы боятся соперничества Евреевъ, а потому теперь собираются подписи для просьбы объ отмѣненіи этой мѣры. Слышно, что будто бы умерщвлены два Еврея. Однако несмотря на все это, и на признаки неудовольствія прогрессистовъ, всѣ благоразумные и благомыслящіе граждане Рима и всей страны, одобряютъ вообще предусмотрительное поведеніе Папы относительно реформъ, и весьма довольны извѣстнымъ циркуляромъ статсъ-секретаря, положившимъ конецъ безпрестаннымъ публичнымъ торжествамъ.

— Изъ провинцій продолжаютъ сообщать объ убійствахъ, внушаемыхъ местью; причемъ полиціи очень рѣдко удается схватить виновнаго. Въ Фабріанѣ былъ умерщвленъ, на сихъ дняхъ, губернаторъ этого города, Г. Росси. Въ слѣдствіе кровавыхъ происшествій въ Фермѣ, тамошній делегатъ былъ призванъ сюда для объясненій.

— 28 Іюня была совершена, въ церкви *S. Andrea della Valle*, при чрезвычайномъ стеченіи народа, великая панихида за упокой души О'Коннеля. Великолѣпный катафалкъ, въ серединѣ коего находилось серд-

Włochy.

Rzym, 2 lipca.

Sprzeczne z sobą i przeciwne rządowi stronnictwa, rozszerzają złośliwe i podburzające pogłoski, przez co się położenie rzeczy utrudnia i wikła coraz bardziéj. I tak, są ludzie, który się nie wstydzą utrzymywać, że wysoki duch Piusa IX zaczyna już sam wątpić o możności dokonania zamierzonych reform, a nawet, że Ojciec św. zamyśla złożyć tyarę i udać się do klasztoru na życie zakonne, i że z tego jakoby powodu przyzwał do siebie z Sinigalii na radę brata twego, Hr. Mastai. Z drugiéj strony, liberaliści, czyli tak zwani progressiści, zwołali w tych dniach zgromadzenie ogólne, aby się naradzić względem petycyi, do któréj tak tu w Rzymie, jak i na prowincyach, spodziewają się zebrać więcéj niż 30,000 podpisów. W petycyi téj chcą wskazywać Papieżowi, jak daleko może iść drogą reform, bez ubliżenia obowiązkom Apostolskiéj swojéj godności. Podobne drukowane oświadczenie, które dziś przyklejono na ścianie w *Caffee nouovo*, wrzucone zostało przed kilku dniami do powozu Ojca św, gdy jechał do Kościoła św. Ignacego. W ogólności daje się postrzegać wielkie rozjątrzenie przeciw Jezuitom. Także i reforma Żydów, którą przedtém uważano powszechnie za potrzebną i pożądaną, teraz, kiedy im pozwolono osiedlać się po za obrębem dzielnicy Ghetto i w całém mieście zakładać swoje sklepy, przestała być popularną. Kupcy zwłaszcza boją się współzawodnictwa Żydów, i z tego powodu zbierają podpisy do petycyi, o cofnienie rzeczonego środka. Słychać, że dwóch Żydów zostało zamordowanych. Mimo atoli tych oznak nieukontentowania progressistów, wszyscy rozsądni i dobrze myślący obywatele Rzymu i całego kraju, pochwalają w ogólności ostróżne i powolne postępowanie Papieża, we względzie reform, i bardzo są radzi z wiadomego okolnika Sekretarza Stanu, który położył koniec nieustannym uroczystościom publicznym.

— Z prowincyi nie przestają dochodzić wieści o zabójstwach, popełnianych przez zemstę, przyczém rzadko bardzo udaje się policyi pojmać winowajcę. W Fabrianie, w tych dniach, zamordowany został tameczny Gubernator, P. Rossi. W skutek krwawych zaburzeń w Fermo, tameczny Delegat, powołany został do Rzymu dla wytłumaczenia się.

— Dnia 28 z. m. odbyło się w Kościele *S. Andrea della Valle*, przy nadzwyczajnym natłoku publiczności, wielkie solenne nabożeństwo żałobne za duszę O'Connella. Wspaniały katafalk, w którym we środku znajdowało się serce

це покойнаго, а также вся церковь, были украшены соотвѣтственными знаками и надписями на латинскомъ языкѣ. Знаменитѣйшими Римскими музыкантами исполнено было *Reqniem*; а знаменитый проповѣдникъ, отецъ *Вентура*, произнесъ надгробное слово, продолжавшееся слишкомъ два часа.

zmarłego, jako też cały kościoł, ozdobione były stosownemi godłami i napisami w języku łacińskim. Najznakomitsi muzycy Rzymscy wykonywali *Requiem*, a sławny kaznodzieja, Ojciec *Ventura*, miał mowę pogrzebową, która trwała więcej dwóch godzin.

Португалія.

Лиссабонъ, 12 *Іюля*.

Извѣстіе о сдачѣ Опорто произвело здѣсь большую радость; амнистія приведена въ исполненіе; графы Дасъ-Антасъ и Мелло, Виконтъ Бандейра и всѣ заключенные въ Сентъ-Убесѣ и Опорто, 9-го числа получили свободу, а крѣпость С. Хуліао Англичане оддали обратно португальскимъ войскамъ. Начальники безпорядковъ находятся теперь въ Лиссабонѣ, гдѣ господствуетъ совершенное спокойствіе. Полковникъ Вильдъ возвратился изъ Опорто въ Лиссабонъ, 7 с. м. Во всемъ краѣ возстановленъ порядокъ, только геврильясы въ нѣкоторыхъ мѣстахъ безпокоятъ жителей. Правительство пріостановило на время нѣкоторыя права, предоставленныя уставомъ; но мѣра сія всѣми охуждается. Генералъ Конча выступилъ съ кавалеріею въ Испанію. Коста-Кабраль намѣренъ былъ возвратиться въ Лиссабонъ. Герцога Терсейру встрѣчали съ большимъ восторгомъ.

— *Diario* распространяетъ слухъ о происшедшихъ будто бы смятеніяхъ въ оддаленныхъ округахъ.

— Сборъ хлѣба весьма обиленъ; цѣны на пшеницу упали 50 проц.

— Въ Опорто 9 числа говорили, что постановленія о назначеніи новыхъ министровъ, уже подписаны: герцогъ Пальмелла, будетъ президентомъ совѣта; Родриго-де-Фузеха Магалесъ, министромъ внутреннихъ дѣлъ; Хозе Жоржъ Лаурейро, военнымъ министромъ; Хероесъ Датонгвія, морскимъ министромъ; Антоніо Хозе д'Авилса, министромъ финансовъ; графъ Лаврадіо министромъ иностранныхъ дѣлъ. Всѣ они хартисты и пользуются народнымъ расположеніемъ.

Portugalia.

Lizbona, 12 *lipca*.

Poddanie się miasta Oporto sprawiło tu największą radość; amnestya weszła zupełnie w wykonanie; Hrabiowie Das Antas i Mello, Wice-Hrabia Sa da Bandeira, i wszyscy uwięzieni w St. Ubes i Oporto, zostali w d. 9 wypuszczeni na wolność, a warownię St. Juliao oddali Anglicy na powrót wojsku portugalskiemu. Wszyscy naczelnicy powstania znajdują się teraz w Lizbonie, gdzie najzupełniejsza panuje spokojność. Półkownik Wylde wrócił z Oporto do Lizbony 7 b. m. Kraj cały wraca do porządku, tylko Gerylasy niepokoją niektóre okolice. Rząd, zawiesił chwilowo swobody, wynikające z ustawy; krok ten powszechnie jest naganiany. Jenerał Concha odesłał swoją jazdę do Hiszpanii. Costa Cabral miał zamiar wrócić do Lizbony. Xiążę Terceira przyjmowany był tu z największym zapałem.

— *Diario* rozgłasza wieści o niespokojnych poruszeniach w odległych okręgach.

— Zniwa obiecują być bardzo plonnemi. Ceny pszenicy spadły o 50 procentów.

— W Oporto mówiono d. 9 lipca, że dekreta mianujące następujących nowych Ministrów już są podpisane: Xiąże Palmella, Prezesem Rady; Rodrigo de Fonseca Magalhaes, Ministrem spraw wewnętrznych; Jose Jorge Laureiro, Ministrem wojny; Jeroes d'Atouguja, Ministrem Marynarki; Antonio Jose d'Avilla, Ministrem Skarbu; Hr. Lavradio Ministrem spraw zagranicznych. Wszyscy ci mężowie są kartystami i mają za sobą opinię narodu.

Греція.

Аѳины, 30 *Іюня*.

Правительство отправило въ Акарнанію бригъ и канонерскую лодку, чтобъ осадить Гриваса со стороны моря и высадить на берегъ пушки для обстрѣливанія съ суши, ибо пункты, гдѣ Гривасъ окопался и гдѣ осаждаютъ его полковники Сотиріонъ и Іоаннъ Стратосы, майоры Оракасъ и Вейко и начальникъ жандармовъ Делигиріо, такъ крѣпки, что приступъ стоилъ бы безполезнаго пролитія крови. Какъ отправленныя туда суда не могли итти по слишкомъ-мелкимъ для нихъ греческимъ водамъ, то, по убѣжденію правительства, на одномъ изъ совѣщаній дипломатическаго корпуса рѣшено, что этимъ судамъ ничто не препятствуетъ бросить якорь на водахъ англійскихъ. Осаждающіе заняли мѣсто, гдѣ Гривасъ получалъ съѣстные припасы и воду съ острова, и Сотиріонъ Стратосъ, въ одномъ письмѣ, увѣрстъ, что они скоро пошлютъ Гриваса на островъ св. Мавры ѣсть померанцы. Письмо было писано до прибытія судовъ, и Гривасъ будетъ счастливъ, если до-тѣхъ-поръ ему удастся спастись бѣгствомъ. Здѣсь, въ Аѳинахъ, генералъ Гризіотти взятъ подъ стражу и, за безчеловѣчное обращеніе съ многими лицами, отправленъ въ халкисскую тюрьму. И такъ, странная участь постигла генераловъ Гризіотти и Гриваса, у которыхъ, въ началѣ нынѣшняго года, были такіе блестящіе планы. Въ своей надменности, эти люди позволили себѣ разные неосторожные поступки, пренебрегли милостію Короля, лишились своихъ мѣстъ и теперь стоятъ на краю пропасти.

Grecya.

Ateny, 30 *czerwca*.

Rząd wysłał do Akarnanii bryg i łódkę kanonierską dla oblężenia Grivasa ze strony morza, tudzież wyładowania na brzeg dział, celem uderzenia nań ze strony lądu; gdyż punkta gdzie się obwarował, i gdzie go oblegają Półkownicy Sotyrion i Jan Stratosowie, Majorowie Orakas i Wejkos, tudzież naczelnik żandarmów Deligirios, tak są warowne, że szturm, prócz niepożytecznego krwi rozlewu, do niczegoby nie doprowadził. Że zaś wysłane tam statki nie mogłyby może dojść do celu, z powodu zbyt miałkich dla nich wód greckich, tedy, za wdaniem się rządu, na jednéj z narad Ciała Dyplomatycznego postanowiono, iż nic nie stoi na przeszkodzie, aby w razie potrzeby mogły zarzucić kotwicę na wodach angielskish. Oblegający zajęli stanowisko, którędy Grivas dostawał żywność i wodę z wyspy, i Sotyrion Stratos w jednym liście zapewnia, że niebawem poszlą Griwasa na wyspę Santa-Maura, jeść tam pomarańcze. List był pisany przed przybyciem okrętów, i Grivas będzie bardzo szczęśliwym, jeśli do tego czasu ucieczką ocalić się potrafi. Tu, w Atenach, Jenerał Griziotti wzięty został do aresztu, za nieludzkie postępowanie z wielu osobami, i odesłany do więzienia w Chalcis. I tak, dziwny los dotknął Jenerałów Griziotti i Grivasa, którzy na początku obecnego roku, tak świetne roili plany. Nadęci pychą, ludzie ci dopuścili się wielu niebacznych postępków, pogardzili łaską królewską, utracili swoje miejsca, i teraz stoją nad brzegiem przepaści.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 1-го Августа 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.